

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa,

10/05/2016

VII.6060.56.2015.KM

**Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Warszawie**
ul. Jasna 2/4
00-013 Warszawa

za pośrednictwem:

**Prezesa Sądu Okręgowego
w Warszawie**
Al. Solidarności 127
00-898 Warszawa

Skarżący:
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Strona: Centrum Praw Kobiet
ul. Wilcza 60/19
00-679 Warszawa

Organ: Prezes Sądu Okręgowego
w Warszawie

SKARGA

Rzecznika Praw Obywatelskich

Działając na podstawie art. 14 pkt 6 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.; dalej: ustawa o RPO) oraz w oparciu o art. 3 § 2 pkt 8, art. 50 § 1, art. 52 § 1 oraz art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.; dalej: p.p.s.a.), wnoszę skargę na bezczynność Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie nierozpoznania wniosku o udostępnienie informacji publicznej Przewodniczącej Zarządu Fundacji Centrum Praw Kobiet oraz

wnoszę o zobowiązanie Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do rozpoznania, w terminie 14 dni od dnia doręczenia organowi odpisu prawomocnego wyroku wraz z aktami sprawy, wniosku Centrum Praw Kobiet.

Jednocześnie, na podstawie art. 149 § 1a p.p.s.a., wnoszę o stwierdzenie przez Sąd, że beczynność organu miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Uzasadnienie

W dniu 27 listopada 2015 r. Pani Urszula Nowakowska, Przewodnicząca Zarządu Centrum Praw Kobiet, zwróciła się do Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z prośbą o udzielenie informacji „o ustalonych już terminach rozpraw toczących się w tutejszym sądzie oraz podległych sądach rejonowych z art. 207, 197, 190a, 191a i z 197 oraz 148 z kodeksu karnego, w których pokrzywdzoną była kobieta”.

Pismem z dnia 11 grudnia 2015 r. Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie poinformował, że Sąd nie może pośredniczyć w kontaktach pomiędzy pokrzywdzonymi a pracownikami Fundacji w sposób zaproponowany przez CPK. Jednocześnie Wiceprezes wskazał, że działalność Fundacji jest niezwykle ważna, jednak w wielu sprawach wskazanych w piśmie wyłączana jest jawność rozprawy, a ofiary pragną pozostać anonimowe. Ponadto, ujawnienie osoby pokrzywdzonej poprzez wskazanie sygnatury i terminu rozprawy – nawet bez wskazywania danych osobowych – może, w ocenie Wiceprezesa, naruszyć prywatność i godność osoby pokrzywdzonej, a sala rozpraw nie jest miejscem, gdzie mogą być podejmowane próby nawiązania kontaktów z osobami pokrzywdzonymi.

Fundacja skierowała do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosek z prośbą o pomoc w uzyskaniu informacji. Rzecznik pismem z dnia 11 stycznia 2016 r. zwrócił się do Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z prośbą o udzielenie wyjaśnień oraz wskazanie przyczyn niewydania decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej. W odpowiedzi z dnia 19 stycznia 2016 r. Wiceprezes poinformował Rzecznika, że w sprawie nie została wydana decyzja administracyjna o odmowie udostępnienia informacji, ponieważ, zdaniem organu, informacja o płci pokrzywdzonego nie stanowi informacji publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2058 ze zm.; dalej jako: u.d.i.p.). Ponadto, w ocenie Wiceprezesa, ujawnienie danych osoby

pokrzywdzonej poprzez wskazanie sygnatury i terminu rozprawy (nawet bez wskazywania jej danych osobowych) może naruszyć jej prywatność i godność, ponieważ wskazanie dwóch danych – terminu i sygnatury – doprowadzić może do pełnej identyfikacji stron postępowania, a na takie działania nie pozwalają przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *o ochronie danych osobowych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 ze zm.).

Z uwagi na treść odpowiedzi, Rzecznik zwrócił się pismem z dnia 16 lutego 2016 r. do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, jako sprawującego wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną m.in. sądów okręgowych, o ustosunkowanie się do prawidłowości zajętogo przez Wiceprezesa Sądu Okręgowego stanowiska. W odpowiedzi z dnia 15 marca 2016 r. Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie wskazał, że fundacji Centrum Praw Kobiet przysługuje uprawnienie do zaskarżenia bezczynności Prezesa Sądu Okręgowego do sądu administracyjnego. W załączeniu przekazuję kopię korespondencji fundacji oraz Rzecznika z organami.

Zgodnie z art. 208 Konstytucji RP oraz art. 1 ust. 2 ustawy o RPO, Rzecznik Praw Obywatelskich powołany jest do ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, określonych w Konstytucji oraz innych aktach normatywnych. Stojąc na straży wyżej wymienionych praw i wolności Rzecznik podejmuje te sprawy, w których dochodzi do naruszeń ze strony organów władzy publicznej praw i wolności przysługujących obywatelom. Stosownie zaś do treści art. 8 p.p.s.a., Rzecznik Praw Obywatelskich może wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu, a także wnieść skargę, skargę kasacyjną, zażalenie oraz skargę o wznowienie postępowania, jeżeli według jego oceny wymagają tego ochrona praw człowieka i obywatela. Z możliwości stworzonych przez ustawę o RPO Rzecznik korzysta wyjątkowo, zwłaszcza wtedy, gdy istnieje konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego budzącego wątpliwości z punktu widzenia ochrony praw i wolności, albo gdy sprawa ma charakter precedensowy, a jej rozstrzygnięcie będzie miało istotne znaczenie dla ukształtowania sytuacji prawnej innych obywateli. W kontekście sprawy Centrum Praw Kobiet, błędne, w ocenie Rzecznika, stanowisko Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, prowadzące do ograniczenia konstytucyjnego prawa do informacji publicznej, nakazuje skierować niniejszą skargę na bezczynność Prezesa Sądu.

Art. 61 ust. 1 Konstytucji RP wiąże prawo do informacji publicznej z działalnością organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub mieniem Skarbu Państwa. Zasada jawności działania organów

państwa, nazywana niekiedy "przejrzystością administracji", jest uważana za jedną z fundamentalnych wartości państwa prawa, warunek efektywnego funkcjonowania systemu demokratycznego (T. R. Aleksandrowicz, *Komentarz do ustawy o dostępie informacji publicznej*, Warszawa 2002, s. 7-10).

Informacja publiczna dotyczy sfery faktów. Jest nią treść dokumentów wytworzonych przez organy władzy publicznej i podmioty niebędące organami administracji publicznej, treść wystąpień, opinii i ocen przez nie dokonywanych, niezależnie, do jakiego podmiotu są one kierowane i jakiej sprawy dotyczą. Informację publiczną stanowi treść wszelkiego rodzaju dokumentów odnoszących się do organu władzy publicznej lub podmiotu niebędącego organem administracji publicznej związanych z nimi bądź w jakikolwiek sposób ich dotyczących. Są nimi zarówno treść dokumentów bezpośrednio przez nie wytworzonych, jak i te, których używają przy realizacji przewidzianych prawem zadań, nawet jeżeli nie pochodzą wprost od nich. Informacją publiczną jest również informacja o organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach.

Podkreślić trzeba, że z bezczynnością mamy do czynienia, gdy organ bądź podmiot, zobowiązany do podjęcia określonych czynności z zakresu administracji publicznej, tego nie czyni. Na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej rozpoznanie każdej sprawy o bezczynność jest dwuetapowe: po pierwsze, wymaga każdorazowo ustalenia, czy wniosek o udostępnienie informacji zawiera w sobie żądanie informacyjne w rozumieniu u.d.i.p. Dopiero merytoryczna ocena żądania strony przez pryzmat u.d.i.p. pozwala stwierdzić, czy w sprawie o bezczynność ma zastosowanie przedmiotowa ustawa. Po dokonaniu tej analizy można przejść do drugiego etapu, to jest do stwierdzenia, czy w sprawie występuje bezczynność konkretnego organu.

Treść art. 4 ust. 1 u.d.i.p. stanowi, że obowiązane do udostępnienia informacji publicznej są władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, w szczególności organy władzy publicznej, organy samorządów gospodarczych i zawodowych, podmioty reprezentujące zgodnie z odrębnymi przepisami Skarb Państwa, podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne albo osoby prawne samorządu terytorialnego oraz podmioty reprezentujące inne państwowe jednostki organizacyjne albo jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, podmioty reprezentujące inne osoby lub jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym oraz osoby prawne, w których Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządu gospodarczego albo zawodowego mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów. Nie ma więc wątpliwości, że zgodnie z powyższym przepisem, Prezes

Sądu Okręgowego jest podmiotem zobowiązanym do udostępnienia informacji w oparciu o art. 4 ust. 1 pkt 1 u.d.i.p. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 kwietnia 2014 r. o sygn. akt I OSK 1741/13 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2016 r. o sygn. akt II SAB/Wa 969/15).

Przechodząc w tym kontekście do sprawy Centrum Praw Kobiet wskazać trzeba, że żądana wnioskiem z dnia 27 listopada 2015 r. informacja stanowi informację publiczną. Kwestie organizacyjne związane z planowaną rozprawą zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. *Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2316). Zgodnie z § 61 tego Regulaminu, do zakresu czynności przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy należy w szczególności wydawanie zarządzeń w związku z przygotowaniem posiedzenia lub rozprawy i zarządzeń w toku postępowania oraz wyznaczanie terminów w poszczególnych sprawach. Z kolei zgodnie z § 69 Regulaminu, sekretariat sporządza wokandę przed terminem posiedzenia lub rozprawy w formie papierowej lub w postaci elektronicznej, której egzemplarz umieszcza się przed salą. Wyznaczenie daty posiedzenia jest informacją o funkcjonowaniu organu władzy publicznej, która, zgodnie z definicją art. 1 ust. 1 u.d.i.p., powinna zostać uznana za informację publiczną.

Do tej pory sądy administracyjne miały okazję rozpatrywać sprawy dotyczące udostępnienia na wniosek wokandy sądowej. Przykładowo, WSA w Warszawie w wyroku z dnia 17 maja 2013 r. o sygn. akt II SAB/Łd 36/13 stwierdził, że wokanda zawierająca spis spraw rozpoznawanych w danym dniu przez sąd w określonym składzie jest informacją publiczną, dotyczącą funkcjonowania organu władzy publicznej, jakim jest sąd. W ocenie Sądu, informację publiczną stanowią bowiem wszystkie treści składające się na wokandę. To stwierdzenie, w ocenie Rzecznika, należy odnieść do wnioskowanej przez fundację informacji o terminie rozprawy dotyczącej przestępstwa penalizowanego we wskazanych przepisach kodeksu karnego oraz płci osoby pokrzywdzonej.

Stwierdzenie bezczynności organu w niniejszej sprawie nie przesądza o przyjęciu, że wnioskowana informacja podlega udostępnieniu. Jednakże, wnioskowana informacja stanowi informację publiczną, co oznacza, że organ był zobowiązany do udostępnienia informacji, lub – w razie uznania, że zachodzą przesłanki wskazane w ustawie o dostępie do informacji publicznej, określone w art. 5 ust. 2 u.d.i.p. – do wydania decyzji administracyjnej o odmowie udostępnienia informacji publicznej, zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 u.d.i.p. Obowiązki te, wynikające z u.d.i.p., są jednoznaczne i nie budzą wątpliwości.

Należy podkreślić, że do chwili obecnej organ nie wydał jednak takiej decyzji administracyjnej. Co więcej, jak wynika z załączonej korespondencji, decyzji takiej wydać nie zamierza. Dlatego też w pełni uzasadnione jest stwierdzenie, że bezczynność w niniejszej sprawie ma miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Reasumując, wskazać należy, iż w przedmiotowej sprawie organ nieprawidłowo ocenił, że wniosek Centrum Praw Kobiet dotyczy udostępnienia informacji, która nie podlega udostępnieniu w trybie ustawy o dostępie do informacji. W związku z powyższym, z uwagi na konieczność ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, wnoszę jak na wstępie.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bcd' or similar, written in a cursive style.

Załącznik:

1. kopia wniosku Strony z dnia 27.11.2015 r.,
2. kopia pisma Wiceprezesa SO w Warszawie do CPK z dnia 11.12.2015 r.,
1. kopia pisma RPO do Wiceprezesa SO w Warszawie z dnia 11.01.2016 r.,
2. kopia pisma Wiceprezesa SO w Warszawie do RPO z dnia 19.1.2016 r.,
3. kopia pisma RPO do Prezesa SA w Warszawie z dnia 16.2.2016 r.,
4. kopia pisma Wiceprezesa SA w Warszawie do RPO z dnia 15.3.2016 r.